

Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом червня 2022 року

Назва Постанови/документу	№	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив на БСУ
Про віднесення АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "МЕГАБАНК" до категорії неплатоспроможних	№ 261-рш/БТ	02.06.2022	<p>Проблеми в діяльності банку не були спричинені запровадженням воєнного стану</p> <p>Серед причин віднесення до категорії проблемних:</p> <ul style="list-style-type: none"> • суттєві порушення нормативно-правових актів НБУ в частині оцінки кредитного ризику, • систематичне кредитування пов'язаних осіб, • значний обсяг непрофільних активів на балансі, • невиконання плану докапіталізації/реструктуризації за результатами стрес-тесту 2021 року. 	Забезпечення стабільної роботи БСУ
Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації	111	02.06.2022	<ul style="list-style-type: none"> ▪ удосконалено вимоги щодо подання в ідомостей про власників істотної участі в юридичній особі, структури власності юридичної особи; ▪ уточнено вимоги до складання бізнес-плану заявника, що подається у складі пакета документів для отримання ліцензії на надання банкам послуг з інкасації або отримання погодження на здійснення операцій з оброблення та зберігання готівки; ▪ в визначено ознаки небездоганної ділової репутації для юридичної та фізичної особи, зокрема конкретизовано вимоги до ділової репутації керівників юридичної особи, керівників підрозділів інкасації, оброблення та зберігання готівки; ▪ в визначено вимоги та порядок подання документів у електронній формі або електронних копій документів, підписаних шляхом накладання кваліфікованого електронного підпису; ▪ передбачено можливість запрошення уповноваженого представника юридичної особи, яка отримала/має намір отримати ліцензію на надання банкам послуг з інкасації/погодження на оброблення та зберігання готівки, для участі в засіданні Правління Національного банку з метою надання пояснень; ▪ встановлено необхідність наявності в юридичної особи програмного забезпечення, що забезпечує облік інкасованої та перевезеної готівки. 	Осучаснення процедури ліцензування та уточнення вимог до юридичних осіб, що мають намір надавати банкам послуги з інкасації та розширювати діяльність на здійснення операцій з оброблення та зберігання готівки
Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 25 лютого 2022 року № 23	112	02.06.2022	<p>Документом вилучено п. 5-2 постанови НБУ від 25.02.2022 р. № 23 «Про деякі питання діяльності банків України та банківських груп», відповідно до якого, зокрема не застосовувались до банків заходи впливу за порушення порядку формування та зберігання обов'язкових резервів, встановленого Положенням, затвердженим постановою Правління Національного банку України від 11 грудня 2014 р. № 806, якщо такі порушення сталися під час дії воєнного стану та спричинені негативним впливом військової агресії Російської Федерації проти України. Тобто до банків знову застосовуватимуть заходи впливу за недотримання вимог з резервування.</p>	Сприяння стабільності БСУ

Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	113	07.06.2022	НБУ збільшив граничні строки розрахунків за експортно-імпортними операціями з 90 до 120 календарних днів	Розширення можливості експорту та імпорту товарів українським бізнесом в умовах порушення ланцюгів постачання через війну.
Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України	114	07.06.2022	Було скасовано ряд постанов НБУ щодо приймання готівки для її подальшого переказу	Актуалізація нормативно-правових актів НБУ
Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 23 березня 2022 року № 60	115	08.06.2022	НБУ запровадив спрощений механізм ідентифікації та верифікації для покупців облігацій в внутрішньої державної позики "Військові облігації". Постанову №60 було доповнено відповідним роз'ясненням щодо здійснення перевірки клієнтів. Для клієнтів, до яких обов'язково встановлюється високий ризик ділових відносин відповідно до вимог Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", спрощений підхід не застосовується. Спрощені заходи належної перевірки також не здійснюються щодо клієнтів, які проводять операції з купівлі-продажу облігацій в внутрішньої державної позики "Військові облігації" на вторинному ринку ОВДП.	Спрощення купівлі військових облігацій
Про затвердження Положення про порядок повідомлення надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків інформації про відкриття/закриття рахунків користувачів, унесених до Єдиного реєстру боржників, органам державної виконавчої служби або приватним виконавцям	116	13.06.2022	Відповідно до Закону, усі надавачі платіжних послуг з обслуговування рахунків: банки, платіжні установи, філії іноземних платіжних установ, установи електронних грошей, операторів поштового зв'язку зобов'язані під час відкриття чи закриття банківських/платіжних рахунків перевірити наявність інформації про користувача (фізичної або юридичної особи) у Єдиному реєстрі боржників. У разі відкриття або закриття рахунку особи, внесені до Єдиного реєстру боржників, надавач платіжних послуг з обслуговування рахунків зобов'язаний у день відкриття або закриття рахунку повідомити про це зазначений у Єдиному реєстрі боржників орган державної виконавчої служби або приватного виконавця.	Приведення нормативно-правових актів у відповідність до вимог нового Закону України "Про платіжні послуги"
Про внесення зміни до Положення про організацію готівкового обігу і введення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період	117	13.06.2022	Надано право реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної та супутньої продукції фізичним, юридичним особам та банкам України.	Розширення можливості реалізації пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної та супутньої продукції в особливий період

Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України	118	13.06.2022	Втратили чинність ряд документів, пов'язаних переважно з відкриттям та закриттям рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків. Документ набирає чинності з 01.08.2022	Приведення нормативних правових актів у відповідність до вимог нового Закону України "Про платіжні послуги"
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань захисту інформації та кіберзахисту	119	13.06.2022	Зміни було внесено до Постанови НБУ 19 травня 2021 року № 43 "Про затвердження Положення про захист інформації та кіберзахист у платіжних системах". Було внесено окремі термінологічні уточнення. Також документ було доповнено пунктом щодо обміну інформацією між користувачами, надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунку та іншими надавачами платіжних послуг та вимогами до електронних платіжних засобів. Крім того, у новій редакції було вкладено умови використання електронного підпису. Зміни набирають чинності з 01.08.2022	Приведення нормативних правових актів у відповідність до вимог нового Закону України "Про платіжні послуги"
Про внесення зміни до Положення про застосування Національним банком України заходів впливу	120	13.06.2022	Пункт 5.3 глави 5 розділу II Положення було доповнено абзацем такого змісту: НБУ має право прийняти обґрунтоване рішення про внесення змін до рішення Національного банку про обмеження, зупинення здійснення окремих видів здійснюваних банком операцій в разі змін у законодавстві України, що впливають на можливість дотримання банком установлених Національним банком обмежень	Врегулювання окремих питань щодо застосування Національним банком України заходів впливу
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 23 березня 2022 року № 60	121	14.06.2022	Змінами передбачається, що НБУ на період дії воєнного стану здійснює безвізний нагляд, позапланові виїзні перевірки у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), дотримання вимог нормативно-правових актів Національного банку України, що визначають особливості функціонування банківської системи України в разі введення воєнного стану в частині здійснення валютних операцій та виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, відповідно до Положення № 90 та постанови Правління Національного банку України від 17 грудня 2021 року № 145 "Про особливості здійснення виїзних перевірок у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) під час карантину".	Визначення особливостей виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану

Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	122	14.06.2022	Змінами передбачено, що в відповідно до пп.1 п.14 Постанови № 18 проведення розрахунків за документарними та резервними акредитивами/гарантіями/контргарантіями, відкритими (підтвердженими, наданими) із 24 лютого 2022 року, забороняється, крім випадків, коли такі розрахунки здійснюються з метою проведення операцій клієнтів банків, в визначених у пп.2 – 6 п.14 Постанови № 18, та/або з метою забезпечення виконання зобов'язань за договорами щодо експорту товарів. Тобто тепер можливе здійснення розрахунків за акредитивами з метою забезпечення виконання зобов'язань за договорами щодо експорту товарів.	Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 16 грудня 2021 року № 142	123	14.06.2022	НБУ скасував перенесення роботи банківської системи з понеділка 27 червня – на суботу 02 липня 2022 року. Крім того, у період дії воєнного стану в Україні скасовані святкові дні, передбачені Кодексом законів про працю України.	Забезпечення проведення міжбанківських переказів та забезпечення роботи системи депозитарного обліку НБУ в період запровадження воєнного стану
Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації	124	14.06.2022	Були внесені окремі уточнення	Уточнення вимог щодо порядку видачі юридичним особам ліцензії Національного банку України на надання банкам послуг з інкасації
Повідомлення «Про практичне застосування банками вимог щодо реалізації персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), запроваджених РНБО України»	№ 25-0005/41 569	15.06.2022	НБУ надав роз'яснення у відповідь на запитання, сформульовані у листі Незалежної асоціації банків України № 8239-25/08 від 25.08.2021	Вдосконалення процесу реалізації санкцій РНБО
Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	125	16.06.2022	Були внесені зміни до переліку вилучень з заборони здійснення транскордонних переказів в валютних цінностях з України/переказів коштів на кореспондентські рахунки банків-нерезидентів у гривнях/іноземній валюті, відкритих в банках-резидентах. Зокрема, уточнено формулювання пункту щодо переказу за кордон іноземної валюти для виплати пенсій	Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану

<p>Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>126 та 127</p>	<p>16.06.2022 та 17.06.2022</p>	<p>НБУ вніс зміни до низки нормативно-правових актів, які визначають пруденційні підходи до оцінки кредитного ризику.</p> <p>По-перше, унесено зміни до Правил роботи банків у зв'язку з уведенням в Україні воєнного стану, затверджених постановою від 25.02.2022 року № 23. Зокрема, відновлюються вимоги щодо розрахунку кількості днів прострочення погашення боргу та щодо щомісячного/щоквартального погашення боргу в обсязі, не меншому, ніж сума нарахованих доходів згідно з бухгалтерським обліком, як обов'язкової умови для оцінки активів на груповій основі та за спрощеним підходом. Крім того, змінами до Правил запроваджується вимога до банків здійснювати аналіз усієї наявної інформації щодо стану застави на територіях, що зазнали/зазнають наслідків військової агресії.</p> <p>Водночас банки мають право не визнавати дефолту за кредитами, довгострокова реструктуризація за якими призводить до зменшення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків (NPV) більше ніж на 10%, а також призупинено дію ознак високого кредитного ризику, визначення яких ґрунтується на фінансових результатах та борговому навантаженні позичальників. Крім того, з метою сприяння підтримці ліквідності банків скасовані обмеження на здійснення операцій з пов'язаними з банком особами – материнським банком/материнською фінансовою установою (нерезидентами) щодо обміну іноземної валюти на умовах "своп" у межах 1-ї групи Класифікатора іноземних валют та банківських металів.</p> <p>По-друге, щоб полегшити банкам процес оцінки кредитного ризику, внесено зміни до Положення № 351 від 30.06.2016 : збільшено з 5 млн грн до 20 млн грн розмір кредитів юридичним особам, оцінку яких банк має право здійснювати на груповій основі; збільшено з 0,1% до 0,2% основного капіталу банку розмір боргу за активами боржників, які банк має право оцінювати за спрощеним підходом. Крім того, запроваджено вимогу щодо визнання дефолтними знецінених активів на третій стадії зменшення корисності, що визнані такими згідно з МСФЗ та нормативно-правовими актами НБУ з бухгалтерського обліку.</p> <p>По-третє, прийнято зміни до Постанови № 368 від 28.08.2001 р., щодо зниження зі 150% до 100% ваги ризику (RWA) за споживчими незабезпеченими кредитами.</p>	<p>Забезпечення, своєчасної та адекватної оцінки банками розміру кредитного ризику, недопущення втрати банками ліквідності</p>
<p>Про схвалення Змін до Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні</p>	<p>304-рш</p>	<p>20.06.2022</p>	<p>Зміни було внесено до таблиці розподілу активів за групами ризику. Зокрема, це стосувалось споживчих кредитів, наданих фізичним особам</p> <p>Рішення набирає чинності з 29.07.2022</p>	<p>Підвищення ефективності та забезпечення стабільної діяльності банків України</p>

Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України	128	21.06.2022	<p>Внесено зміни до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні. Інструкція уточнює порядок і вимоги проведення платіжних послуг у національній та іноземній в валюті та оформлення касових документів за платіжними операціями.</p> <p>Зокрема, визначено суть платіжної операції як касової операції, яка передбачає будь-яке внесення або зняття готівки на підставі платіжної інструкції, також змінено назви та реквізити окремих касових документів.</p> <p>Крім того, надавач платіжних послуг зобов'язаний надавати користувачу до укладення договору про надання платіжних послуг на безоплатній основі таку інформацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> • про порядок і умови здійснення платіжної операції або доступ до такої інформації перед ініціюванням платником платіжної операції з використанням емітованих платіжних інструментів; • про надавача платіжних послуг, платіжну операцію; • про комісійні в містах; • про спосіб комунікації та заходи безпеки; • про строк дії договору про надання платіжних послуг, порядок унесення змін до цього договору та умови його припинення; • про механізм захисту прав споживачів та порядок врегулювання спірних питань, що виникають під час надання платіжних послуг. 	Приведення нормативно-правової бази у відповідність до вимог нового Закону України «Про платіжні послуги»
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18	129	22.06.2022	Доповнено перелік виключень, на які не розповсюджуються обмеження щодо зняття готівки з рахунку клієнтів в національній валюті. Зокрема, додано пункт: «з рахунків державних органів, уповноважених згідно із законодавством України здійснювати оперативно-розшукову, контррозвідвальну, розвідвальну діяльність або досудове розслідування»	Визначення особливостей функціонування грошово-кредитного та валютного ринків в умовах воєнного стану
Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 22	130	23.06.2022	Зміни та доповнення до Постанови «Про особливості підтримання ліквідності банків у період дії воєнного стану» стосуються механізму підвищення процентної ставки за кредитами рефінансування, наданими строком понад 90 днів	Ефективне використання стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи
Про внесення змін до Положення про особливості реорганізації банку за рішенням його власників	131	23.06.2022	До положення про реорганізацію банків було внесено пункти щодо застосування кваліфікованих електронних підписів та електронних версій документів	Створення передумов для впровадження безпаперових технологій у фінансовому секторі

<p>Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі небанківським фінансовим установам, операторам поштового зв'язку ліцензій на здійснення валютних операцій</p>	132	24.06.2022	<p>Регулятор надав можливість отримання ліцензії на здійснення валютних операцій професійними учасниками ринків капіталу, що провадять клірингову діяльність центрального контрагента. Відтепер, центральний контрагент може отримати ліцензію на здійснення розрахунків за валютними операціями на умовах "своп" та розрахунків у іноземній валюті за правочинами щодо облігацій в нутрі державної позики, номінованих у іноземній валюті. Отримання ліцензії центральним контрагентом проводиться за спрощеною процедурою. Водночас, у разі видачі ліцензії в рахуватиметься інформація від НКЦПФР. Це дасть змогу уникнути дублювання процедур ліцензування, які центральний контрагент проходив у НКЦПФР та НБУ.</p>	<p>Удосконалення порядку видачі ліцензій на здійснення валютних операцій учасникам небанківського фінансового ринку.</p>
<p>Про затвердження Змін до Положення про порядок емісії електронних платіжних засобів і здійснення операцій з їх використанням</p>	133	29.06.2022	<p>Зміни посилюють вимоги до еквайрів щодо виконання ними вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, а також правил платіжних систем під час здійснення операцій із використанням електронних платіжних засобів.</p> <p>Відтепер еквайри зобов'язані:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розробити порядок призначення торговцю коду категорії торговця та порядок розгляду звернень щодо міскодингу; • здійснювати перевірку фактичної діяльності торговця; • вживати заходи щодо розслідування повідомлень інших учасників платіжної системи стосовно випадків міскодингу. <p>Крім того, емітенти зобов'язані фіксувати звернення користувачів щодо міскодингу, надавати платіжній організації платіжної системи інформацію про отримані звернення та інформувати користувачів про результати розгляду звернень.</p>	<p>Підсилення заходів, спрямованих на запобігання та протидію міскодингу</p>
<p>Про внесення змін до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України в умовах особливого періоду</p>	134	29.06.2022	<p>Були внесені окремі уточнення щодо подання звітності</p>	<p>Забезпечення виконання НБУ регулятивних та наглядових функцій в умовах особливого періоду</p>

<p>Про затвердження Положення про реєстрацію страхових та перестрахових брокерів та умови провадження посередницької діяльності у сфері страхування та про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України</p>	<p>135</p>	<p>30.06.2022</p>	<p>Оновлено вимоги щодо діяльності страхових посередників.</p> <p>По-перше, регулятор визначив перелік посередницьких послуг у страхуванні та перестрахованні, унормувавши види послуг (робіт) страхових та перестрахових брокерів.</p> <p>По-друге, встановив вимоги до професійної придатності керівників брокерів-резидентів та лібералізував підходи щодо навчання та підвищення кваліфікації таких осіб. Зокрема, проходження навчання за встановленою програмою в ідтепер не обмежується в узьким колом суб'єктів освітніх послуг.</p> <p>По-третє, НБУ визначив порядок реєстрації брокерів-резидентів та припинення здійснення посередницької діяльності у сфері страхування (перестраховання) та уніфікував процедури й форми подання документів для таких осіб.</p> <p>По-четверте, визначив, що правила складання та подання звітності учасниками ринку небанківських фінансових послуг до Національного банку не розповсюджуються на страхових та перестрахових брокерів.</p> <p>По-п'яте, визначив порядок та вимоги здійснення посередницької діяльності з укладання договорів страхування (перестраховання) зі страховиками-нерезидентами.</p>	<p>Наближення вітчизняного ринку страхування до кращих європейських стандартів</p>
<p>Про внесення змін до Правил роботи банків у зв'язку з введенням в Україні воєнного стану</p>	<p>136</p>	<p>30.06.2022</p>	<p>Банкам надано право до 30.09.2022 року не застосовувати окремі вимоги, яким повинні відповідати кредити для можливості застосування спрощеного підходу до оцінки кредитного ризику.</p>	<p>Мінімізація негативного впливу наслідків військової агресії РФ проти України та сприяння стабільності БСУ</p>